

'Puur' van Vandekeybus: er is geen ontkomen aan

Dans

'Puur' van Wim Vandekeybus/Ultima Vez. Gezien 16/01 Stadsschouwburg Amsterdam. Tournee: Maastricht (24/01), Groningen (31/01), Utrecht (14/02) en Dordrecht (17/03). Informatie: www.ultimavez.com.

Gruwelijk mooi is de nieuwste productie 'Puur' van de Vlaamse choreograaf Wim Vandekeybus. Het nieuwtestamentische verhaal over Herodes die alle onschuldige babyjongetjes ter dood laat brengen in de hoop dat hij daarmee ook de pasgeboren Jezus 'wegzuivert', bracht Vandekeybus tot deze huiveringwekkende productie over het doden van onschuldigen.

'Puur' staat bij de choreograaf voor schuld en onschuld, dood en leven, zuiveren en gezuiverd worden, met alle politieke connotaties van dien.

In zijn beproefde multimediale mengeling van dans, tekst en film, werpt Vandekeybus zich uit alle associatieve macht op het gitzwarte gegeven van genocide en pogroms. Nazi-Duitsland, Rwanda, Srebrenica: daders doden om de macht te behouden en slachtoffers raken in alle barbarij volkomen van de wereld vervreemd.

Filmfragmenten in 'Puur' tonen een bunkerachtig complex (nazi-gaskamer, Dutroux-kelder en de school van Beslan ineen) waar een gemeenschap in afzondering leeft. Kinderen rennen door desolaat afbladderende gangen en slapen opgestapeld in kasten. Contact met de buitenwereld bestaat uit een klein luikje van waaruit argeloze voorbijgangers koelbloedig worden afgemaakt.

Binnen wordt men als een kudde makke schapen naar de totale menselijke verwording geleid. Bebaarde bewakers hakken bruto een kinder-

Scène uit 'Puur' van Wim Vandekeybus.

FOTO WOLFGANG KIRCHNER

handje af en schieten met imaginair pistolen lukraak om zich heen om elkaar uiteindelijk om te leggen.

Waar in de film de menselijke catastrofe daadwerkelijk wordt getoond, verbeeldt in 'Puur' de live dans op toneel de herinnering en de resonanties van de afschuwelijke werkelijkheid. In het 'hiernamaals' komen schuldigen en onschuldigen, de zuiveraars en de gezuiverden weer bijeen.

Maar een gedeelde herinnering en de reflectie daarop maakt de geschiedenis niet beter hanteerbaar. Integendeel: het roept eerder nog meer haat op. De spiesen die het speelvlak afbakenen worden als in een dolgedraaide estafette naar elkaar toegeworpen of dienen om er lichamen mee vast te klieven. In duetten wordt getrokken en gemanipuleerd, een danseres wordt gevierendeeld, het lichaam is in handen van de dansers een volstrekt willoos instrument. Dit alles met Vandekeybus' ultra felle dansdynamiek.

Ondanks enkele ontroerende 'zuiveringmomenten' om de echo's van de rampspoed te bezweren – een cirkelende derwisjdans, water dat van mond tot mond wordt overgegoten – raken tijd en plaats totaal in elkaar verstrikt. Een *ratrace* waarin slachtoffers gelijk komen te staan aan daders en vice versa.

Teksten van P.F. Thomése boren elke hoop op nog iets aan menselijkheid de grond in. „Maak het puur, puur als een baby. De overtreffende trap van baby is dood.” Zelfs het meest 'pure' ontkomt bij Vandekeybus niet aan de dierlijke zuiveringsdrift van de mens.

Leest bovenstaande als wel heel erg zwaar? Dat is 'Puur' ook, een zwartgallig manifest dat zich niets ontziend over de toeschouwer uitstort. Er is geen ontkomen aan in dit universum waar zuiverheid en gruwel volstrekt inwisselbaar blijken te zijn. Verbijsterend, hallucinair, onontkoombaar.

Sander Hiskemuller

